
Granskningsrapport

Granskning av delårsrapport 2016

Österåkers kommun

Sofia Nylund
Ebba Lind
Fredrik Birkeland
Charlotta Franklin

Oktober 2016

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Metod	4
3	Granskningsresultat	5
3.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	5
3.2	Resultatanalys	6
3.3	Driftsredovisning	7
3.4	God ekonomisk hushållning	7
3.4.1	Finansiella mål	7
3.4.2	Mål för verksamheten	9

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat kommunens delårsrapport för perioden 2016-01-01 – 2016-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är 106,8 mnkr, och prognosen för helåret pekar mot ett resultat om 90,0 mnkr. Balanskravet kommenteras i delårsrapporten och där framgår att balanskravet uppfylls både för delåret och utifrån lämnad helårsprognos.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av kommunens delårsrapport:

- Vår bedömning är att räkenskaperna för perioden inte är rättvisande samt att det sker avvikelser mot god redovisningssed avseende hanteringen av intäkter och kostnader för migration och ensamkommande flyktingbarn. Bedömningen grundar sig på att det i periodens resultat saknas intäkter och kostnader hänförliga till migration. I balansräkningen har ett sammantaget överskott avseende kommunens intäkter och kostnader för migration om 11 mnkr periodiserats för att kunna disponeras framgent. Utifrån de underlag som erhållits i granskningen bedömer vi att posten avser intäkter (17 mnkr) och kostnader (6 mnkr) tillhörande perioden. Det är inte förenligt med god redovisningssed i kommunal verksamhet att balansera överskott om inte kommunen är bunden av en extern förpliktelse kring ytterligare insatser etc. Enligt vår bedömning föreligger inte någon sådan förpliktelse. Intäkter och kostnader skall således redovisas fullt ut under perioden då ytterligare åtaganden kopplat till erhållna bidrag inte föreligger. Vi anser även att redovisningen av det ekonomiska resultatet av verksamheten för ensamkommande flyktingbarn blir missvisande genom kommunens sätt att redovisa.
- Med undantag för vad som anges ovan har det inte framkommit några omständigheter som tyder på att kommunens delårsrapport inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.
- Vår översiktliga granskning visar på att det prognostiserade resultatet är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2016. Detta utifrån att samtliga finansiella mål bedöms uppfyllas för helåret.

- I delårsrapporten gör kommunstyrelsen ingen bedömning av måluppfyllelsen för de verksamhetsmässiga målen. Utifrån detta kan vi inte bedöma huruvida resultatet är förenligt med de verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt för perioden.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommuner är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

2.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

2.3 Revisionskriterier

Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av kommunfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22 samt god redovisningssed i övrigt
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

2.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2016-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten är faktagranskad.

3 Granskningsresultat

3.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti 2016. Resultatet för perioden uppgår till 106,8 mnkr. Helårsprognosen pekar på ett resultat på 90,0 mnkr, vilket är 54,4 mnkr bättre jämfört med budgeterat resultat. Resultatet enligt prognosen innebär även balanskravet uppnås för året.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt sammanställd redovisning.

I granskningen av räkenskaperna har dock följande avvikelser/brister noterats:

- Bland kortfristiga skulder noteras att kommunen har balanserat intäkter för migration. De balanserade medlen avser nettoöverskott för verksamheten ensamkommande flyktingbarn, ca 17 mnkr, och underskott för verksamheten permanent uppehållstillstånd, ca 6 mnkr. Tecknat avtal med migrationsverket ger en dygnsersättning för samtliga överenskomna platser, oavsett om dessa är belagda eller inte. För belagda platser tillkommer ytterligare dygnsersättning. Periodens överskott beror dels av att kommunen tillhandahållit platser till en lägre dygnskostnad än avtalad ersättning, dels att samtliga platser inte varit belagda. Enligt vår uppfattning är tjänsten utförd och det finns ingen extern skuld. Vår bedömning är att ersättning för avtalade och belagda platser avser delårsperioden och att intäkten ska redovisas i perioden. Det är inte förenligt med god redovisningssed i kommunal verksamhet att balansera överskott om inte kommunen är bunden av en extern förpliktelse kring ytterligare insatser etc. Intäkter och kostnader skall redovisas i den period de är hänförliga till. När det gäller intäkter gäller att om villkoren i den ekonomiska uppgörelsen i allt väsentligt har fullgjorts och intäkten kan beräknas på ett tillförlitligt vis, skall intäkten redovisas i den period villkoren anger. Avseende verksamheten ensamkommande barn erhålls ersättning om avtalad plats och dygn som ska redovisas för den perioden som avtalet omfattar.

Motsvarande felaktighet noterades även föregående år, då man felaktigt balanserade 7 mnkr. I granskningen av årsredovisningen lämnades rekommendationen att den felaktiga hanteringen skulle åtgärdas under 2016. De felaktigt balanserade medlen uppgår därmed totalt till 18 mnkr.

Vår bedömning är därför att räkenskaperna för perioden inte är rättvisande samt att det sker avvikelser mot god redovisningssed avseende hanteringen av ersättning för migration och ensamkommande flyktingbarn.

Vi anser även att redovisningen av det ekonomiska resultatet av verksamheten för ensamkommande flyktingbarn blir missvisande genom

kommunens sätt att redovisa. Hanteringen försvårar även framtida jämförelser med andra kommuner.

- I granskningen av periodens månadsutfall i resultaträkningen noterades att hyreskostnaderna var ca 6 mnkr lägre i juli än för övriga månader. Av detta avser 2,3 mnkr en felperiodisering, som har påverkat periodens resultat positivt med motsvarande belopp. Resterande avvikelse har dock inte kunnat förklaras. Utifrån noterad avvikelse kommer utvecklingen av lokalkostnaderna att följas under hösten, detta för att se om det är en generell sänkning av kostnadsnivån eller om avvikelsen beror på något annat.
- Fordran på Migrationsverket redovisas a-conto på tillgångssidan. Detta innebär att man i dagsläget inte har full kontroll på vilka fordringar som finns och vilka återsökningar som har betalats ut till kommunen. De totala fordringarna på Migrationsverket uppgick vid delårsbokslutet till ca 52 mnkr.

Bedömning

Vår bedömning är att räkenskaperna för perioden inte är rättvisande samt att det sker avvikelse mot god redovisningssed avseende hanteringen av intäkter och kostnader för migration och ensamkommande flyktingbarn.

3.2 Resultatanalys

Resultaträkning	Periodens utfall	Budget	Prognos 2016	Avvikelse
Intäkter	269,7	368,7	415,9	47,2
Varav jämförelsestörande	11,4	0,0	15,9	15,9
Kostnader	-1 499,0	-2 316,7	2 327,6	-10,9
Avskrivningar	-26	43,0	39,5	3,5
Verksamhetens nettokostnader	1 255,3	1 991,0	-1 951,2	39,8
Skatteintäkter	1 231,7	1 856,1	1 848,4	-7,7
Generella statsbidrag och utjämning	120,2	158,4	179,7	21,3
Finansiella intäkter	12,2	13,5	15,5	2
Finansiella kostnader	-2,0	1,4	-2,4	-1
Periodens resultat	106,8	35,6	90,0	54,4

Prognosen för helåret pekar på ett positivt resultat, 90,0 mnkr, vilket är 54,4 mnkr bättre än budgeterat resultat. De största budgetavvikelserna uppges bero på:

- Skatteintäkterna och utjämningsystemen prognosticerar en positiv avvikelse om ca 13,6 mnkr – främst orsakat av inkomstutjämningsbidrag.
- Markförsäljning uppgår till 15, 9 mnkr, vilket förklarar en del av intäktsökningen. Däremot lämnas ingen förklaring till resterande 31,3 mnkr.
- Kostnaderna avviker med 10,9 mnkr mot budget, varav 4,5 mnkr består av en regleringspost för pensioner.

3.3 Driftsredovisning

Nämndernas utfall, budget och helårsprognos redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Periodens utfall	Årsbudget	Prognos för året	Avvikelse från budget
Produktionsstyrelsen	-7,3	0,0	-7,7	-7,7
Kommunfullmäktige m m	-6,5	-11,0	-11,0	0,0
Kommunstyrelsen	-101,6	-172 ,1	-166,6	5,5
Kultur- och fritidsnämnden	-51,9	- 81,5	- 81,5	0
Skolnämnden	-659,7	-995,1	-989,0	6,1
Vård- och omsorgsnämnden	-372,3	-564,4	-564,4	0
Byggnadsnämnden	-17,2	-33,5	-30,3	3,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-4,2	-7,2	-6,8	0,4
Socialnämnden	-59,4	-93,3	-91,0	2,3
Summa nämnder	-1280,1	-1 957,9	-1948,3	9,8

Styrelsens och nämndernas totala budgetavvikelse prognostiseras till +9,8 mnkr vid årets slut. Endast produktionsstyrelsen prognostiserar ett underskott, 7,7 mnkr. Kommunfullmäktige, kultur-och fritidsnämnden och vård-och omsorgsnämnden prognosticerar ett resultat i nivå med budget. Resterande nämnder prognosticerar ett överskott.

I delårsrapporten lämnas kortfattade kommentarer kring utfall och prognos för respektive nämnd.

3.4 God ekonomisk hushållning

3.4.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2016:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2016	Utfall delår	Prognos helår
Nettokostnadsandelen ska motsvara högst 99 % av skatter och bidrag	KS bedömer målet som uppfyllt Nettokostnadsandelen är för perioden 93 %.	KS bedömer att målet kommer att uppfyllas
Kommunens utdebitering hålls så låg som möjligt under 2015-2018	KS bedömer målet som uppfyllt Kommunens utdebitering är 18:17 kr och sänktes med 50 öre inför 2016.	KS bedömer att målet kommer att uppfyllas för mandatperioden
Kostnadsutvecklingen per invånare ska inte överstiga 3,5 % i snitt under mandatperioden	Utvärderas vid årsbokslutet	KS bedömer att målet kommer att uppfyllas för mandatperioden
Investeringsvolymerna som överstiger årets avskrivningar, ska finansieras med årets resultat	KS bedömer målet som uppfyllt Investeringsvolymen har finansierats med periodens resultat.	KS bedömer att målet kommer att uppfyllas
Årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital ska reserveras för pensionsskulden i balansräkningen under eget kapital	Utvärderas vid årsbokslutet	KS bedömer att målet kommer att uppfyllas

Vid delåret gör kommunstyrelsen bedömningen att tre av fem finansiella mål uppnås för perioden, men att för två mål sker utvärdering i samband med årsredovisningen. För helåret gör kommunstyrelsen bedömningen att samtliga finansiella mål kommer att uppfyllas. Vi delar den bedömningen.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att det prognostiserade resultatet är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2016. Detta utifrån att samtliga finansiella mål bedöms uppfyllas för helåret.

3.4.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har beslutat om sex strategiska målområden:

- Österåker ska vara bästa skolkommunen i länet
- Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade
- Invånarna ska uppleva en professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service
- Ekonomi i balans
- Österåker ska ha en trygg miljö
- Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka.

Det framkommer att det i budgeten även antogs indikatorer för respektive mål samt att det i bilaga till budgeten finns resultatmål för varje nämnd kopplade till indikatorer.

I delårsrapporten saknas däremot en redovisning av hur delårsutfallet förhåller sig till de av kommunfullmäktige uppsatta målen. Det finner heller ingen bedömning av utfallet för helåret, vilket är ett krav enligt RKR 22.

Enligt uppgift beror avsaknaden av redovisning på att man nu ser över arbetet med kommunens mål- och resultatstyrning, och detta samordnas av den nya budget- och kvalitetsenheten. En modell för kommunens mål- och resultatstyrning har tagits fram inför budget 2017 och en dialog om genomförandet av modellen pågår. Det framgår även att redovisningen av de verksamhetsmässiga målen inte heller kommer att vara komplett vid bokslutet 2016 men att det kommer att vara utveckling jämfört med delårsrapporten.

Bedömning

I delårsrapporten gör kommunstyrelsen ingen bedömning av måluppfyllelsen för de verksamhetsmässiga målen. Utifrån detta kan vi inte bedöma huruvida resultatet är förenligt med de verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt för perioden.

2016-10-11

Sofia Nylund
Projektledare

Anders Hägg
Uppdragsledare